

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Πολιτική Αναθεωρήσεων

ΙΟΥΛΙΟΣ, 2019

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) ως εθνική αρχή και φορέας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος υιοθετεί την παρούσα πολιτική αναθεωρήσεων η οποία καθορίζει τυποποιημένους κανόνες και αρχές για την αναθεώρηση των στατιστικών του στοιχείων, σύμφωνα με τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές και τις αρχές για μια κοινή πολιτική αναθεωρήσεων για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές που περιέχονται στο Παράρτημα των Κατευθυντήριων Γραμμών του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος (ΕΣΣ) σχετικά με την πολιτική αναθεωρήσεων.

1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΣΣ

Γενικά, ως αναθεώρηση ορίζεται οποιαδήποτε μεταβολή στην τιμή ενός στατιστικού μεγέθους που έχει δημοσιοποιηθεί σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Οι αναθεωρήσεις μπορεί να λαμβάνουν χώρα όταν καταστούν διαθέσιμες νέες παρατηρήσεις που αφορούν σε έναν επιπλέον μήνα ή τρίμηνο με αποτέλεσμα ορισμένες παλαιότερες τιμές να τροποποιηθούν, ή όταν οι τρέχουσες ή/και ορισμένες παλαιότερες τιμές τροποποιηθούν. Σε γενικές γραμμές, τα στοιχεία αναθεωρούνται προκειμένου να ενσωματωθούν νέες, βελτιωμένες πληροφορίες ή προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με νέα εγκεκριμένα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα, καθώς και με βελτιωμένες μεθοδολογίες.

Οι αναθεωρήσεις είναι ένα φυσιολογικό φαινόμενο και αποσκοπούν στη σταδιακή βελτίωση της ποιότητας των στατιστικών στοιχείων. Η ποιότητα των στατιστικών πληροφοριών αξιολογείται από μια σειρά κριτηρίων αλλά σε δύο από αυτά προσδίδεται εξέχουσα σημασία. Πρόκειται για την ακρίβεια και την εγκαιρότητα καθώς είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τη διασφάλιση της χρησιμότητας των στατιστικών πληροφοριών, δηλαδή της ανταπόκρισης τους στις ανάγκες των χρηστών. Στην ανάγκη για αναθεωρήσεις αντικατοπτρίζεται η δέσμευση των εθνικών αρχών και των φορέων του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος να παράγουν στατιστικά προϊόντα υψηλής ποιότητας και όσο το δυνατό πιο επικαιροποιημένα.

Σύμφωνα με την 8^η Αρχή του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές και πιο συγκεκριμένα στο δείκτη 8.5, ορίζεται ότι «*οι αναθεωρήσεις ακολουθούν τυποποιημένες, άρτια τεκμηριωμένες και διαφανείς διαδικασίες*». Σε αυτό το πλαίσιο, το ΥΠΑΑΤ ως εθνική αρχή και φορέας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος, έχει καθήκον να ενημερώνει τους χρήστες για τις πρακτικές που ακολουθεί κατά τις αναθεωρήσεις και κατά τη διόρθωση των λαθών. Αυτή η δημόσια δήλωση προάγει αφενός την εμπιστοσύνη μεταξύ των χρηστών και αφετέρου την ακρίβεια για τους παραγωγούς των στατιστικών στοιχείων.

Κομβικό σημείο για την εγκαθίδρυση και τη διατήρηση της εμπιστοσύνης των χρηστών στις στατιστικές είναι η δυνατότητα που τους παρέχεται να βλέπουν ότι οι αναθεωρήσεις λαμβάνουν χώρα εντός του πλαισίου μιας συνολικής πολιτικής και σύμφωνα με ένα προκαθορισμένο

χρονοδιάγραμμα. Η δημοσίευση της πολιτικής, των διαδικασιών και του προγράμματος διασφαλίζει ότι οι συγκεκριμένες αναθεωρήσεις δεν γίνονται κατά περίπτωση και για πολιτικές σκοπιμότητες. Ως εκ τούτου, στην περίπτωση που ανακαλύπτονται λάθη, αποκτά εξαιρετική σημαντικότητα η ανακοίνωση στο κοινό των συγκεκριμένων σφαλμάτων από τους στατιστικούς φορείς το συντομότερο δυνατό και η παροχή ικανοποιητικών επεξηγήσεων, οι οποίες θα καθησυχάσουν τους χρήστες καθώς εκείνοι θα είναι σε θέση να διακρίνουν τα μη σκόπιμα λάθη από περιπτώσεις λανθασμένης υποβολής στοιχείων. Η σημασία ανάπτυξης πολιτικής αναθεωρήσεων και ανάλυσης αυτών αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο και έχει επιτελεστεί σημαντικό έργο στο ΕΣΣ κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών. Η πολιτική αναθεωρήσεων είναι μια σημαντική συνιστώσα της χρηστής διακυβέρνησης στον τομέα της στατιστικής.

2. ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΜΙΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

Οι στατιστικές γενικά υπόκεινται σε αναθεωρήσεις. Οι παράγοντες που καθορίζουν μια αναθεώρηση είναι οι ακόλουθοι:

- Συμπερίληψη επιπλέον παρατηρήσεων
- Πιο ολοκληρωμένη υποβολή στοιχείων από τους αποκρινόμενους
- Εννοιολογικές μεταβολές (π.χ αλλαγές σε έννοιες, ορισμούς, ταξινομήσεις κλπ.)
- Μεταβολές σε πηγές στοιχείων (π.χ διαθεσιμότητα νέων πρωτογενών στοιχείων που ανταποκρίνονται καλύτερα στις στατιστικές έννοιες, αντικατάσταση στοιχείων ερευνών με στοιχεία από διοικητικές πηγές κλπ.)
- Αλλαγή του έτους βάσης ή της περιόδου αναφοράς στατιστικών
- Συγκριτική αξιολόγηση – ως συγκριτική αξιολόγηση ορίζεται η αναπροσαρμογή στοιχείων μεγαλύτερης (γενικά) συχνότητας, λαμβάνοντας υπόψη πιο πλήρη αποτελέσματα μικρότερης συχνότητας, τα οποία είναι διαθέσιμα μόνο μεταγενέστερα
- Βελτίωση της μεθοδολογίας που εφαρμόζεται για την παραγωγή των στατιστικών
- Διόρθωση στοιχείων που έχουν αρχικά διαβιβαστεί από διοικητικές πηγές
- Λάθη στον υπολογισμό στατιστικών

Ορισμένες αναθεωρήσεις μπορεί να υπαγορεύονται από συνδυασμό των ανωτέρω παραγόντων. Επίσης, ορισμένες αναθεωρήσεις επιβάλλονται από Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς.

3. ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

Λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλότητα των παραγόντων μιας αναθεώρησης και τις διαφορετικές συχνότητες υπολογισμού στατιστικών μεταβλητών, οι αναθεωρήσεις ταξινομούνται ως ακολούθως:

Προγραμματισμένες αναθεωρήσεις

Οι προγραμματισμένες αναθεωρήσεις αφορούν σε τακτικές αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ρουτίνας) και σε μείζονες αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ευρείας κλίμακας). Οι τακτικές αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ρουτίνας) αφορούν σε αλλαγές σε δημοσιευμένα στοιχεία, οι οποίες σχετίζονται με τη συνήθη διαδικασία παραγωγής των στατιστικών (π.χ. εκτιμήσεις μεγεθών λόγω έλλειψης απαντήσεων, αντικαθίστανται από δηλωθέντα μεγέθη). Οι μείζονες αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ευρείας κλίμακας) αφορούν σε αλλαγές σε δημοσιευμένα στοιχεία, συχνά ουσιαστικές, οι οποίες οφείλονται σε έναν από τους παρακάτω λόγους:

- Διαθεσιμότητα νέων διαρθρωτικών στοιχείων, τα οποία συλλέγονται σε μεγάλα χρονικά διαστήματα (συνήθως 5 με 10 έτη), όπως στοιχεία απογραφών, πινάκων εισροών-εκροών κλπ.,
- Επικαιροποίηση των συντελεστών στάθμισης του έτους βάσης μιας χρονοσειράς ενός δείκτη, συνήθως κάθε πέντε χρόνια,
- Μεταβολές στις έννοιες, ορισμούς ή/και ταξινομήσεις που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των χρονοσειρών (υιοθέτηση νέας ταξινόμησης, αλλαγές σε διεθνή στατιστικά πρότυπα κλπ.),
- Εφαρμογή μιας νέας νομοθετικής πράξης.

Συνήθως, οι παραγωγοί στατιστικών στοιχείων δρᾶνται της ευκαιρίας μιας επικείμενης μείζονος αναθεώρησης προκειμένου να εισάγουν μεθοδολογικές βελτιώσεις. Αυτό θεωρείται ως βέλτιστη πρακτική καθώς αποτρέπει την πραγματοποίηση συχνών αναθεωρήσεων. Συνεπώς, οι μείζονες αναθεωρήσεις δεν υπαγορεύονται συνήθως από ένα μοναδικό λόγο αλλά από ένα συνδυασμό λόγων.

Μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις

Οι μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις, εξ' ορισμού, δεν ανακοινώνονται εκ των προτέρων είτε γιατί είναι αποτέλεσμα απρόβλεπτων γεγονότων, όπως λάθη και ατυχήματα είτε λόγω απουσίας μιας διαδικασίας προγραμματισμού.

4. ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΥΠΑΑΤ

Η πολιτική αναθεωρήσεων του ΥΠΑΑΤ περιλαμβάνει τους ακόλουθους κανόνες και αρχές:

- Το ΥΠΑΑΤ εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του αναφορικά με τις αναθεωρήσεις ακολουθώντας την παρούσα πολιτική αναθεωρήσεων που βασίζεται στον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές και στις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΣ για την πολιτική αναθεωρήσεων, όπως κάθε φορά ισχύουν.

- Η πολιτική αναθεωρήσεων δημοσιεύεται και τηρείται στο διαδικτυακό τόπο του ΥΠΑΑΤ.
- Στα Ετήσια Στατιστικά Προγράμματα του ΥΠΑΑΤ, τα οποία αναρτώνται στον διαδικτυακό του τόπο, περιλαμβάνεται χρονοδιάγραμμα των προγραμματισμένων αναθεωρήσεων.
- Οι χρήστες ενημερώνονται εγκαίρως για σημαντικά λάθη που εντοπίζονται σε δημοσιευμένες στατιστικές και οδηγούν σε μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις. Τα αναθεωρημένα αποτελέσματα ανακοινώνονται χωρίς καμία καθυστέρηση με ανοιχτή διαδικασία, η οποία διέπεται από κανόνες διαφάνειας. Επιπλέον, ανακοινώνεται ο λόγος πραγματοποίησης των μη προγραμματισμένων αναθεωρήσεων.
- Οι μείζονες αναθεωρήσεις και οι μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις στοιχείων συνοδεύονται, κατά τη δημοσίευσή τους, από σχετική τεκμηρίωση, καθώς και από επικαιροποιημένα αναδρομικά στοιχεία, εάν είναι διαθέσιμα. Πληροφορίες για τις αναθεωρήσεις περιέχονται, επίσης, στα μεταδεδομένα των ερευνών που δημοσιεύονται στο διαδικτυακό τόπο του ΥΠΑΑΤ.
- Το ΥΠΑΑΤ ανακοινώνει ουσιαστικές μεθοδολογικές αλλαγές στην κατάρτιση στατιστικών πριν τη δημοσιοποίηση των στατιστικών που βασίζονται στις νέες μεθόδους.
- Οι επιπτώσεις των αναθεωρήσεων σε στατιστικά προϊόντα του ΥΠΑΑΤ παρακολουθούνται με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας αυτών των προϊόντων.
- Το ΥΠΑΑΤ διαβουλεύεται με χρήστες στατιστικών στοιχείων σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να ενημερώνεται για τις απόψεις τους, αναφορικά με τις πρακτικές αναθεωρήσεων που εφαρμόζει.